

senen Gesetzentwürfe, betreffend die Regelung der Personal- und Dienstesverhältnisse der der bewaffneten Macht angehörigen Lehrpersonen an einer öffentlichen Volksschule mit Bezug auf die Verpflichtung derselben zur activen Militär- oder Landsturm-Dienstleistung die Allerhöchste Sanction allergnädigst zu ertheilen geruht.

Hievon wird der k. k. Bezirksschulrath, (Stadtsschulrath) in Folge des vom k. k. Landespräsidium in Laibach unterm 12. October l. J. Z. 3005 anher mitgetheilten Erlasses des hohen Ministeriums für Cultus und Unterricht vom 9. October l. J. Z. 20220 zur Verständigung der demselben unterstehenden Volksschulleitungen mit dem Beisatze in Kenntniss gesetzt, dass das in Rede stehende Gesetz im XII. Stücke des hierländischen Landesgesetzblattes kundgemacht worden ist.

Da die Wahrnehmung gemacht wurde, dass die in der Ersatzreserve (§§ 18 b und 32 des Gesetzes vom 11. April 1889, R. G. Bl. Nr. 41, und § 50 der Wehrvorschriften, I. Theil) befindlichen, sowie die sonst zu Waffenübungen verpflichteten Lehrer bisher öfter während des Schuljahres, und nicht während der Hauptferien zur militärischen Ausbildung, beziehungsweise zu den Waffenübungen beigezogen worden sind, so wird der Bezirksschulrath, Stadtsschulrath im Interesse der ungestörten Unterrichtsertheilung unter einem beauf-

tragt, dahin zu wirken, dass dies in Hinblick vermieden werde.

Laibach, am 28. Dezember 1890.*)

Für den k. k. Landespräsidenten:
Der k. k. Regierungsrath:

Dralka, m. pr.

IV. Začetek dopóludanskega pouka po zimi.

Glede začetka dopóludanskega pouka po zimi na ljubljanskih ljudskih šolah je izdal sl. e. kr. mestni šolski svet nastopni

Normale

Št. 62

m. š. sv. Z ozirom na dotični sklep občinskega sveta ljubljanskega z dne 30. decembra 1890 kakor tudi z ozirom na dotične izjave šolskih vodstev javnih mestnih šol ljubljanskih je e. kr. mestni šolski svet v svoji seji dne 14. t. m. sklenil, da je od prihodnjega šolskega leta 1891/2 dalje v zimski dobi t. j. v dobi od 1. novembra do 1. aprila v I. in II. razredu pričeti s šolskim poukom: I. na mestni slovenski dekliški osemrazrednici pri sv. Jakobu in na mestni nemški dekliški petrazrednici v meščanski bolnici ob 9. uri; II. na vnanji uršulinski dekliški šoli ob 1/2 9. uri. III. na vseh ostalih javnih mestnih ljudskih šolah kakor doslej ob 8. uri zjutraj.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski
dne 18. svečana 1891.

Grasselli.

*) Natisnen v 2. letošnji številki „U. T.“ C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je odredil, da mu mora vsako šolsko vodstvo takoj naznaniti slučaj, da je bil kak učitelj med šolskim letom pozvan k vojaškemu vajam, da more potem on potrebno ukreniti.

Književnost.

Knjige družbe svetega Mohorja. Branje dobrih, mladini primernih in za taisto sposobnih ter razumljivih knjig je tako važen vzgojen pripomoček, in ga učitelj, kateri ima svojo dvojno nalogo, namreč učenje v ožjem pomenu besede in vzgojevanje, vedno pred očmi, ne more nikdar dovolj vporabljeti. To spoznavši deluje se od višje strani na to, da si na-

pravi vsaka šola sčasoma knjižnico za šolsko mladež. A to pa — osobito na deželi, — ni tako lahko. Glavni vzrok temu je v prvi vrsti — slabo stanje naših davkoplačevalcev, v drugi vrsti pa tudi nevednost in nebržnost udov krajnega sveta, kateri so mnogokrat popolnoma neizobraženi kmetje nevesči pisanja da, celo branja. Učitelj, kateri slušuje na

deželi — posebno na jednorazrednici — ve, kako trda mu gre, če hoče malo vsotico spraviti v pro-račun in naj si bode za še tako potrebno roč. Takrat udje krajnega šolskega sveta ne vedo drugega, kakor tožiti o itak velikih davkih in nakladah, in učitelj sine vesel biti, ako dovoli ta „visoki“ zbor nekaj gol-dinarjev za šolske potrebščine izvzemši tacihi, brez katerih bi bil pouk sploh nemogoč, kakor drva, kurjava itd. Še teže jim pa gre denar izpod palca za — knjige. Jedino za družbo sv. Mohorja dajo radi for-rint, kar je iz tega razvidno, da je skoraj vsaka šola vpisana v to družbo. Najbrže mislijo s tem učitelja zadovoliti češ: šest knjig na leto je že dovolj. Vender pa je učitelju oziroma šolski knjižnici s tem malo po-magano, ker večina knjig Mohorjevih ni spo-sobna, primerna in razumljiva za šolsko mla-dež. Oglejmo si v dokaz temu letošnje knjige:

1. *Življenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa* je za učence — nesposobna knjiga. Uže popisa življenja sv. Genovefe bi jaz ne dal rad svojemu in zato tudi ne drugemu otroku brati. Popisano je namreč, kaj si je „grdi Golo“ vse prizadjal, da bi bil Genovefo zapeljal. Tudi med živitopiši drugih svetnikov so mesta, katerih otroci nikakor ne smejo brati. Tako je čitati na strani 14.: „Ko je bil Francišek svoje učenje v Parizu končal, pošlje ga njegov oče v takrat slovečo šolo v Padovo. Njegovo lepo, čisto življenje je bilo bodeč trn drugim učencem, ki so večidel spri-jeno in razuzdano živeli. Nekateri hudobni součenci so v svoji satanski sprijenosti sklenili, nastaviti nje-govi nedolžnosti zvite zanjke. Nalagali so se mu, da je prišel visoko učen mož in so mu prigovarjali, naj ga gre tudi on poslušat. Francišek, ki se nič hu-dega ne nadeja, gre z njimi; oni ga pa peljejo v hišo grde razuzdanke, katera pravi, da je hči učenjakova, in da je njen oče ravnokar po nekem opraviu šel, da pa kmalo pride nazaj. Gizdalinka ga prijazno sprejme in ga pelje v samotno sobo. Njegovi tovariši se jeden za drugim vun znuzajo ter mladega grofa samega puste. Nesramnica se mu začne prilizovati ter ga predrzno zapeljevati. Njena nesramnost je vedno silnejša, a stanovitnost čistega mladeniča je še močnejša. Ko pa grdoba vidi, da vse zvite zapeljivosti nič ne izdajo, posnema Putifarjevo ženo ter začne vpiti, kakor da bi jo silil Francišek. V svetem srdcu zgrabi ogorek ter ga ob glavo zakadi nesramnici, si-loma zbeži, pa pristrčno hvali Boga, da ga je ohranil neomadeževanega.“ Na strani 135. pa: „Ali nebeška krona se ne zasluzi tako lahko. Nebesa silo trpijo. Tako je Bog tudi tej svoji nevesti hudo vojsko naklonil, da je dosegla toliko lepše plačilo. — Neki človek jo je nečisto pogledal. Bila je tudi telesno lepa in prijaznega obnašanja. Ta nesrečno preslep-ljeni človek nima več mira. Slednjic ji razodene svoje nespodobno nagnjenje in jo nagovarja v pregreho. Marija vzdihne v tej prestrašni nevarnosti k svojemu

nebeškemu ženinu in k svoji patroni, ter resno po-kaže svoje gnusenje in nesramnežu pove, da nikdar ne bo privolila v grdi greh, in da je svoje devišstvo Bogu samemu zaobljubila. Ali satan je podžigal za-peljivcu grdo strast vedno bolj in bolj, da bi njega v brezno hudobije pogreznil, pobožno devico pa z vi-sokosti njene duhovne lepote vrgel. Nesrečni človek je skušal, kako bi devico v veliko zadrego pripravil, da bi se mu udala. Sam satan ga je preslepil. Zvedel je, kje Marija navadno svojo hrano dobiva. Skrivaj se je priplazil v hišo njenih dobrotnikov, ukradel je srebrno kupico, dejal jo je tibotapsko v malo vrečico, katero je Marija navadno s seboj imela, in kamor je darove spravljala. Kmalu so zapazili, da je kupice zmanjkalo; zagnali so sum, da je nekdo kupico ukra-del. Hudobni človek urno teče k Mariji ter jo tatvine dolži; pa ji pravi, da le tako je ne bo izdal, ako mu stori po volji. Marija se hudo prestraši, pa za-gotavlja, da ni nič kriva. Hudobec pa ji žuga, da jo bo pri gosposki tožil in jo tatvine prepričal, ako se mu ne uda. Marija mu mirno pravi: „Priatelj, to bi bila vender prestrašna krivica, ako bi nedolžno v smrtno nevarnost postavil, ker jaz ne vem za nobeno tatvino.“ Človek vzame njeno vrečico ter izvleče iz nje ukradeno kupico. „Vidiš,“ zareži nad njo, „tvoja tatvina je gotova, stori kar zahtevam, in ne bom te izdal, da obsojena ne boš.“ Marija pa stanovito in resno pravi: „Nikdar nikoli ne bom storila, kar za-htevaš; svojo čistost bom do`konca ohranila; rajša nedolžna umrjem, kakor da bi tvoji pohotni želji se udala.“

Iz tega je razvidno, da se ta knjiga ne sme v šolsko knjižnico uvrstiti.

2. knjiga so *Slomščekovi „Pastirski listi“*. Pisa-teljevo ime nam je porok, da je knjiga dobra, a — Slomšek listov ni pisal za otroke, torej tudi knjiga ni za mladino. Ne sme se me napačno razumeti! Jaz smatram za otroke sposobno le to, kar morejo taisti zapopasti, razumeti, dušno prebaviti. Da šolska mladina pastirskih listov, dasi so zelo poljudno pi-sani, ne more razumeti, mi bode vsakdo rad pritrčil. Smejo jih brati sicer, a hasnilo jim bode malo — morebiti . . . škodovalo, ker otroci izgube veselje do branja, ako jim dajemo le take knjige, katerih ne razumejo, katere jih torej ne zanimajo. Torej si tudi s to knjigo ne moremo pomagati, primorani smo jo djati v učiteljsko knjižnico.

Ravno tako je tudi s 3. knjigo, z „*Občno zgodo-vino*“. Znanstvena je — pa za otroke preučena. Smeli bi jo tudi brati, — a težko, da bi jo ljudsko-šolski učencem prebral — najbrže bi jo prej popustil.

Četrto knjigo: „*Domači živinozdravniki*“ bodeš otroku takoj iz rok uzel, ako bi jo v taistih zapazil, če si le prej podoba na 189. strani v njej videl. Pa če bi tudi te podobe ne bilo, ostalo bi branje te knjige otrokom brez haska; saj tudi ni njim name-njena, ampak pisana je za odrasle ljudi.

Preostajeta torej še dve knjigi t. j. 5. „Večernice“ in 6. „Koledar“. Te dve sta boljši v tem oziru — a vendar ni vse dobro, kar je v njih. „Večernice“ imajo za šolsko mladino dokaj primerno vsebino le „Škorčeva povest“ je za taisto nerazumljiva. Škoda je tudi, da je v „Večernicah“ natisnena povest „Žganjar“, stara in vedno ista pesem! Vodopivec se je udal žganjepitju, zapravlil vse svoje premoženje in imetje in slednjič storil žalosten konec — „našli so ga . . . v Oblančarjevem hlevu — mrtvega“. Pri tej priložnosti moram svoje — sicer nemerodajno — mnenje povedati, da namreč s takimi povestimi ne blažimo bralcev srca, tem manj učencem. Ako bi vedno strasti, grde navade, neznačajne, hudobije in sploh kar je slabega popisovali, bi se bralci temu tako privadili, da bi se jim to nič posebnega, nič gnusnega že ne zdelo, pač pa nekaj popolnoma navadnega. Glavni vzrok, da moji učenci od mene te knjige za branje dobili ne bodo je to, da je Vodopivec oče in da ga mora otrok njegov domu spravljati. Učitelji opisujejo otrokom roditelje kot najboljše, najbolj popolne ljudi, otroci imajo tudi navadno take misli o svojih in drugih roditeljih — a s pripovestimi takega ali sličnega zadržaja se taka lepa mnenja vedno bolj uničujejo. Tej jednaka je tudi povest v neki Mohorjevi knjigi — ne pade mi na um v kateri — „Kriva pota“. Tu je oče na nepravem potu in sin ga mora spravljati na pravi pot. Narobe svet! Sicer se vse to v življenji res premnogokrat

zgodí — a otrokom (jaz pišem le s svojega stališča) naj ostane to prikrito, saj bodo itak prezgodaj začeli spoznavati napake in pa slabo stran sveta. Veliko boljši od te povesti je spis: „Oče Gene. Uzor dobrega gospodarja in možaka poštenjaka“. Kazati nam je mladini, kakšna bōdi, ne kakšna ne sme biti. S tem se veliko več doseže. Če otroku kažeš tam žalostno podobo žganjarja, učiš ga le, da nima na to stran kreniti, ne pokažeš pa mu pota, katerega naj se drži; tu pa predočiš mu uzor — najvišji cilj, do katerega naj skuša povzdigniti se. „Cigani“ so zelo zanimivo popisani — le — kar je že ocenitelj v „Slovencu“ rekel — za ljudstvo — tem bolj za mladino — preučeno. „Zgodovinske povestice“ in „Kratkočasnice in smešnice“ so za šolsko knjižnico zelo pripravne, ker vzbujajo v učencu veselje do branja. Ta knjiga ima torej le deloma za mladež sposobno vsebino.

„Koledar“ je jedina knjiga, katera je povsem sposobna za šolsko knjižnico. Izmed vsega pa mi najbolj ugaja povest: „Ravna pot najboljša pot“. Ta povest je zelo poučna, zanimiva in jedina izvzeta iz mladeniške dobe. Takih povestij nam manjka in takih naj si odbor skuša pridobiti. Tavno tako dobri in poučni so tudi živatopisi dr. Mihaela Napotnika, Davorina Trstenjaka in Janeza Krst. Tomana.

Torej od šestih knjig je za šolsko knjižnico pravo za pravo sposobna le jedna. (Dalje prihodnjič.)

J. Likar — Izlake.

L i s t e k.

Listi slovenskega pesimista.

II.

S pivških planjav, 21. svečana.

Gospod urednik! Zelo, zelo sem Vam hvaležen, da mi včasih pritrđite. O, to je mazilo za moje živce! A kaj bo samo to, če mi le pritrđite, jaz bi rad, čujte kaj? — Jaz bi rad, da bi me včasih tudi kaj pohvalili. Hvala, hvala, ta še le dobro dē. No, če me pa že nečete naravnost pohvaliti, pa vsaj recite, da sem barem pri Vas — dobro zapisan. Tudi to bode nekaj. Toda že vidim, da ne bode ničesar iz te moke, ker sem baje preveč gostobeseden. Gostobesednost je sicer, tako pravijo, žensko svojstvo, a prime se rado tudi moških. Gostobesednost je mlatev prazne slame ali vežnja otrobov. Sedaj bode treba pravilo: „Kadar ne veš kaj pametnega govoriti, pa molči“, obrniti tako le: „Kadar ne veš kaj pametnega govoriti, pa veži otrobe, samo da bodo ljudje kaj slišali.“

V svojem času je potoval po Krasu cesar Janez. Tudi tedaj so nemščino neki zelo negovali. Sploh so ljudje mislili, da je cesarju ustrezno najbolj s tem,

če posluša dolge — seveda nemške — govorance. Slovenci, kakor vedno lojalni, hitali so se, kdo bode več in bolje govoril. Novakov Janez je bil korenjak, da mu ni vsakdo kljuka stegnil, le škoda, da ni nemški znal. Tudi on je hotel cesarja počastiti s svojo „govoranco“. V ta namen se splazi v visoki zvonik, da bi tam cesar pač videl njegovo orjaško postavo in slišal ciklopski glas. Že je stopil na lino, da bi govoril, za pravo, da bi se drl, kar ga zavrne Gregor Okrpa, ki je v slabih časih čevlje mašil in se v vojaki naučil nekaj nemških besed: „Molč; Golijat! Ne veš, da treba cesarja pozdraviti v nemškem jeziku.“ — Oni ga sili: „No, pa povej, kaj naj rečem! Za mene se skrij, saj si kakor šilo, Okrpa, povej!“ — Okrpa stopi za Janeza, namuzne se učeno in reče: „Gut'n Tag, Herr Kaiser!“ Janez pa zavpije: „Kuten tok ger Kajžar! Kaj pa zdaj, Okrpa?“ — Oni hiti: „I no, kaj ne veš? Wunsch' ich ihnen.“ Janez pa: „Vin — vin, še vina!“ Njegov jezik se pač ni dal več ukreniti. „Okrpa, kaj pa zdaj“, vpraša v zadregi. Okrpa sam ne ve več in Janez doda še iz lastne

Preostajeta torej še dve knjigi t. j. 5. „Večernice“ in 6. „Koledar“. Te dve sta boljši v tem oziru — a vendar ni vse dobro, kar je v njih. „Večernice“ imajo za šolsko mladino dokaj primerno vsebino le „Škorčeva povest“ je za taisto nerazumljiva. Škoda je tudi, da je v „Večernicah“ natisnena povest „Žganjar“, stara in vedno ista pesem! Vodopivec se je udal žganjepitju, zapravil vse svoje premoženje in imetje in slednjič storil žalosten konec — „našli so ga . . . v Oblančarjevem hlevu — mrtvega“. Pri tej priložnosti moram svoje — sicer nemerodajno — mnenje povedati, da namreč s takimi povestimi ne blažimo bralcem srca, tem manj učencem. Ako bi vedno strasti, grde navade, neznačajne, hudobije in sploh kar je slabega popisovali, bi se bralci temu tako privadili, da bi se jim to nič posebnega, nič gnusnega že ne zdelo, pač pa nekaj popolnoma navadnega. Glavni vzrok, da moji učenci od mene te knjige za branje dobili ne bodo je to, da je Vodopivec oče in da ga mora otrok njegov domu spravljati. Učitelji opisujejo otrokom roditelje kot najboljše, najbolj popolne ljudi, otroci imajo tudi navadno take misli o svojih in drugih roditeljih — a s pripovestimi takega ali sličnega zadržaja se taka lepa mnenja vedno bolj uničujejo. Tej jednaka je tudi povest v neki Mohorjevi knjigi — ne pade mi na um v kateri — „Kriva pota“. Tu je oče na nepravem potu in sin ga mora spravljati na pravi pot. Narobe svet! Sicer se vse to v življenji res premnogokrat

zgodí — a otrokom (jaz pišem le s svojega stališča) naj ostane to prikrito, saj bodo itak prezgodaj začeli spoznavati napake in pa slabo stran sveta. Veliko boljši od te povesti je spis: „Oče Gene. Uzor dobrega gospodarja in možaka poštenjaka“. Kazati nam je mladini, kakšna bōdi, ne kakšna ne sme biti. S tem se veliko več doseže. Če otroku kažeš tam žalostno podobo žganjarja, učiš ga le, da nima na to stran kreniti, ne pokažeš pa mu pota, katerega naj se drži; tu pa predočiš mu uzor — najvišji cilj, do katerega naj skuša povzdigniti se. „Cigani“ so zelo zanimivo popisani — le — kar je že ocenitelj v „Slovenca“ rekel — za ljudstvo — tem bolj za mladino — preučeno. „Zgodovinske povestice“ in „Kratkočasnice in smešnice“ so za šolarsko knjižnico zelo pripravne, ker vzbujajo v učencu veselje do branja. Ta knjiga ima torej le deloma za mladež sposobno vsebino.

„Koledar“ je jedina knjiga, katera je povsem sposobna za šolsko knjižnico. Izmed vsega pa mi najbolj ugaja povest: „Ravna pot najboljša pot“. Ta povest je zelo poučna, zanimiva in jedina izvzeta iz mladeniške dobe. Takih povestij nam manjka in takih naj si odbor skuša pridobiti. Tavno tako dobri in poučni so tudi životopisi dr. Mihaela Napotnika, Davorina Trstenjaka in Janeza Krst. Tomana.

Torej od šestih knjig je za šolsko knjižnico pravo za pravo sposobna le jedna. (Dalje prihodnjič.)

J. Likar — Izlake.

L i s t e k.

Listi slovenskega pesimista.

II.

S pivških planjav, 21. svečana.

Gospod urednik! Zelo, zelo sem Vam hvaležen, da mi včasih pritrđite. O, to je mazilo za moje živce! A kaj bo samo to, če mi le pritrđite, jaz bi rad, čujte kaj? — Jaz bi rad, da bi me včasih tudi kaj pohvalili. Hvala, hvala, ta še le dobro dē. No, če me pa že nečete naravnost pohvaliti, pa vsaj recite, da sem barem pri Vas — dobro zapisan. Tudi to bode nekaj. Toda že vidim, da ne bode ničesar iz te moke, ker sem baje preveč gostobeseden. Gostobesednost je sicer, tako pravijo, žensko svojstvo, a prime se rado tudi moških. Gostobesednost je mlatev prazne slame ali vežnja otrobov. Sedaj bōde treba pravilo: „Kadar ne veš kaj pametnega govoriti, pa molči“, obrniti tako le: „Kadar ne veš kaj pametnega govoriti, pa veži otrobe, samo da bodo ljudje kaj slišali.“

V svojem času je potoval po Krasu cesar Janez. Tudi tedaj so nemščino neki zelo negovali. Sploh so ljudje mislili, da je cesarju ustrezno najbolj s tem,

če posluša dolge — seveda nemške — govorance. Slovenci, kakor vedno lojalni, hitali so se, kdo bode več in bolje govoril. Novakov Janez je bil korenjak, da mu ni vsakdo kljuka stegnil, le škoda, da ni nemški znal. Tudi on je hotel cesarja počastiti s svojo „govoranco“. V ta namen se splazi v visoki zvonik, da bi tam cesar pač videl njegovo orjaško postavo in slišal ciklopski glas. Že je stopil na lino, da bi govoril, za pravo, da bi se drl, kar ga zavrne Gregor Okrpa, ki je v slabih časih čevlje mašil in se v vojaki naučil nekaj nemških besed: „Molč; Golijat! Ne veš, da treba cesarja pozdraviti v nemškem jeziku.“ — Oni ga sili: „No, pa povej, kaj naj rečem! Za mene se skrij, saj si kakor šilo, Okrpa, povej!“ — Okrpa stopi za Janeza, namuzne se učeno in reče: „Gut'n Tag, Herr Kaiser!“ Janez pa zavpije: „Kuten tok ger Kajžar! Kaj pa zdaj, Okrpa?“ — Oni hiti: „I no, kaj ne veš? Wunsch' ich ihnen.“ Janez pa: „Vin — vin, še vina!“ Njegov jezik se pač ni dal več ukreniti. „Okrpa, kaj pa zdaj“, vpraša v zadregi. Okrpa sam ne ve več in Janez doda še iz lastne

torbe: „Dober dan Bog daj, gospod cesar Janez!“ Ljudje so potem rekli, da sta Novakov Janez in pa Okrpa otrobe vezala v zvoniku. Njima samima se je pa zdelo, da sta zastran tega strašno imenitna. Vsak po svoje.

Oprostite, gospod urednik, malo stran-potico. Novakov je mislil, da mora sploh nekaj govoriti, da bode cesar videl, kako je velik in krepak ter zato, da bodo ljudje tudi njega slišali. Zato se govori mnogokrat tudi dandenašnji. Koliko ljube vežnje otrobov je, samo da se polnijo ušesa, da svet nekaj sliši; samo, da tisti, ki govori, sploh nekaj govori in — na drugi strani — tisti ki piše, sploh nekaj piše.

V ti strašni kolobociji govorov in „govorane“ se pač ne bomo smeli čuditi, če se kdaj v prihodnjih časih zgodi, da bode kolega zabteval pri zkorovanji okr. društva, naj mu referent, razpravljače čisto metodičen tema, reši — socijalno vprašanje. Pač mnogo! — Kdor veže otrobe, zgodi se mu lahko, da kar v hipu nestane materiala in — nekaj treba reči, a kaj? Bev in mev ne, torej nekaj, kar pride prej na jeziki.

Zdaj pa gospod urednik, še jedno dve o tisti nasprotnosti za kulisami, — ali ker upam, da me pohvalite — na javnem odru: Namignili ste mi bili, da naj čitam zadnje, recte pustne štev. „Sl. N.“. Obžalujem, da mi je vaš cenjeni svet prav nepotreben. Hlastno sem dan za dnem požiral „dušno pašo“ iz kilometerskih dopisov „iz učiteljskih krogov“, poleg tega sem si pa tudi mislil — svojo. Pesimisti smo čudni ljudje. Ker bi utegnile moje misli koga venderle zanimati, evo: Gospoda kolega sta sicer jako resno trdila vsak svojo, a pomislila nista, da je tedaj pust „čas presneti“. Hotela sta pomagati sebi in svojim tovarišem istega plačilnega razreda, toda bilo je že „post festum“. Ljudje pa, ki radi katero rečejo o učiteljstvu, gledali so to reč, skomizgali z ramami, čitali in zopet čitali ter naposled zavalivši se za gorko peč k pustni „krači“ in „krofom“, rekli: „Naši učitelji pravijo, da imajo „Zvezo“ med seboj, a le do tedaj, ko so v jednaki bedi; če ima pa le jeden kaj več kot drugi, tedaj je pa ogenj v strehi!“ Opazke so bile še huje. — Pravi čas za tako delo je bil pač prej. Tedaj bi se barem moglo reči, da vsakdo zagovarja stanovske koristi, sedaj je bilo pa to znak — stanovske zavisti. Uh, gospod urednik, koristi-zavisti, to tako nekam prijetno doni, uh, koristi-zavisti! Punktum!“

Upajmo, upajmo kaj boljsega. Vreme se morda kmalu obrne na južno. Sellici se bodo vrnili čez morje in začudeno gledali — nas učitelje, svoje zaščitnike. Bog ve, da li nas bodo spoznali vsled velike premembe — nove organizacije plač. Lastovka, ki gnezdi nad oknom moje spalnice, vem, da mi poreče: „Glej no, pustila sem te trdnega in s pravim humorom, sedaj si pa pesimist. Kaj ti niso povišali plače?“ Namestu mene pa bode prijatelj vrabec na sosedovi strehi začivkal: Živ, živ, nekaterim nekaj, drugim

nič, živ, živ, vsega skupaj malo! živ, živ, jaz sem pa gospod, ko sije pomlad, živ!“

Da, da gospod urednik, tako nas bodo pozdravili tiči. Vse nas bodo še poznali svoje znanice-trpine, ki bomo primerno plačani še le tam, tam v večnosti. Torej zopet tolažba pesimistiška. Stanko Vraz pa poje:

„Onstran groba nad ti cvate cvetom,

Onstran groba tebe ljubav čeka!“

Za sedaj pa moramo biti zadovoljni z vsem, kar pride od „zgoraj“; danes sneg, jutri dež, pojuteršnjem morda — preklje. „Alles gute kommt von oben.“ Tako je skusil Vaš pesimist.

Iz devete dežele 18. sveč. — Kaj ne, da čudno zaglavje, gospod urednik! Skoraj gotovo niste mislili, da boste tudi iz devete dežele dobili kedaj kak dopis za Vaš cenjeni list. Pa kakor vidite je tako. Tudi v nas razširjen je Vaš list zelo in komaj čakamo vsake številke; ker vselej kaj novega in zanimivega zvemo iz učiteljskih krogov Vaše dežele. Tudi mnogo poučnih in zanimivih drugih sestavkov najdemo v vsaki številki na izbor. Vsekako je pa to najboljše sričalo za Vas, gospod urednik, da imate toliko sotrudnikov in častno je tudi za vse slovensko učiteljstvo, da se tako zaupno skleplje trudoljubivega in marljivega urednika prvega slovenskega šolskega lista. Vse to prav jasno priča, da je uredništvo „Uč. Tov.“ v zvedenih in spretnih rokah. Jedino, kar nam v deveti deželi v časih ne ugaja, je to, da ste, g. urednik, tu pa tam malo preostri v uredniških opazkah. Prosim pa, nikarte takoj obsoditi mojega dopisa v nenastiljivi uredniški koš, le počakajte, se spogovoriva; znabiti se bodeva nazadnje vendar sporazumela, če si dobro odkriva vsak svoje misli. „Clara pecta, boni amici“. Znabiti se tudi nad nama ta pregovor uresniči. Nikarte torej misliti, gospod urednik, da ima moj dopis slabe ali zlobne namene. Če se nekoliko zadenem ob Vas. Ne, nikakor ne. Poznate me, da Vas čislam in spoštujem. Sploh smo v nas dobri in odkritosrčni ljudje; kar imamo v sreč, to imamo takoj tudi na jeziku. Ponosni smo devedeteželan na to prirojeno lastnost, čeprav nam časi več škoduje, kakor koristi. Pa, kaj bi tako dolgo po ovinkih hodil! Vi pa tudi gotovo že težko čakate, kaj Vam imam vender povedati. Torej „ad rem“: Rekel sem zgoraj, da ste včasih malo preostri v uredniških opazkah. Tako n. pr. ste v zadnji „Tov.“ številki kaj ostro krenili po prstih gg. Seljana in Tržana, ker sta bila nasprotnih misli zaradi razvrstitve učiteljskih plač na Kranjskem po novem šolskem zakonu. Pravo za pravo so bili pa trije, kojim poročila „izza kulis“ niso povsem ugajala, a tretji — g. kolega Mešan je bil pri Vas v večji milosti, da ste ga pustili v miru; mogoče je pa tudi, da ste ga ne bote prezrli. Kdor ta peresni boj le od jedne strani opazuje, Vam mora, g. urednik prav dati, da ste udrihnili s svojim špičastim peresom po razgrajajočih, ker prav lahko se trdi, da vsled tega kolikor toliko

Društveni vestnik.

Naznanilo in vabilo k občenemu zboru „učiteljskega društva za radovljjski“, okraj kateri bode dne 2. malega travna t. l. v šolskem poslopju radovljjskem. Začetek točno ob 10. uri dopoldne.

Vspored,

1. Predsednikov nagovor.
2. Tajnikovo poročilo o društvenem delovanju.
3. Blagajnikovo poročilo o stanju društvenega premoženja ter volitev treh pregledovalcev računov.
4. Metoda lepopisja in nje praktična vporaba — g. K. Simon.
5. Volitev petih delegatov v „Zvezo.“
6. Volitev novega odbora.
7. Posamezni nasveti.

V ožgled veliki važnosti občnih zborov sploh, želi obilne udeležbe odbor.

Iz kamniškega okraja. (Vabilo.) „Kamniško učiteljsko društvo“ bode zborovalo dne 2. malega travna t. l. ob 1/10. uri dopoldne v Mengši po sledečem vspredu:

1. Nagovor predsednika.
2. Tajnikovo in blagajnikovo poročilo.
3. Katere fizikalne aparate si učitelj lahko naredi in kako naj jih vporablja? (Nadaljuje g. Frančišek Trust,*)

4. Volitev odbora in delegatov.
5. Nasveti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz Gorice. Vabilo. Občno zborovanje „učiteljskega društva za Goriski okraj“ bode dne 2. malega travna t. l. ob 9. uri dopoldne v Gorici.

Dnevni red:

1. Volitev delegatov v „Zvezo“.
2. Poročilo o obrtniškem tečaju na Dunaji.
3. Peticija o učiteljskih plačah.
4. Posamezni predlogi.

K obilni udeležbi nujno vabi odbor.

Iz pedagogijskega društva v Krškem. (Vabilo.) Pedagogijsko društvo bode nadaljevalo izdajo letnika in sicer s posebnim ozirom na specijelno metodiko. Izdavanje spisov v posameznih zvezkih utegne se tudi izvršiti, ako se oglasi še več društvenikov

oziroma zadosti naročnikov. Prosimo torej slovensko učiteljstvo, da v polnem številu pristopi k društvu, ker le tedaj bode mogoče uspešneje delovati na pedagoško slovstvenem polju.*)

Pripravljeni smo tudi izdajati pedagoške klasike, vzlasti take, ki so primerni prostemu ljudstvu. V ta namen pa potrebujemo vsestranske gnotne in duševne podpore. —

Primerni spisi omenjenega zadržaja naj se dopšljejo vsaj do konca malega srpana t. l. društvu odboru.

Letnina znaša 1 gld. in 10 kr. za poštnino.

V Krškem dne 1. sušca 1891. l.

Odbor.

Iz našega društva. Dne 4. sušca 1891 je imel odbor svojo drugo sejo. G. predsednik pozdravi gg. odbornike, naznani, da je diplomo za častnega uda g. ravnatelja Praprotnika oddal tiskarni, in da so nova pravila potrjena. Sedaj bi postal »Tovariš« društvena lastnina, a morala bi se glava izpremeniti. Tudi bi prepisavanje naročnine v društvenino med letom provzročilo mnogo zmešnjave. Zaradi tega se sklene, da do konca leta 1891. ostane pri starem.

Tajnik Furlan poroča o delovanju društva od zadnje seje.

G. Krulec predlaga naj se nova pravila v »Tovariši« priobčijo; da pa drugemu gradivu ne vzamejo preveč prostora, naj se tiskajo z manjšimi črkami.

Za delegate „Zvezi“ se volijo gg.: Žumer Andrej, voditelj I. m. š. etc., Kokalj Frančišek, učitelj II. m. š., Furlan Jakob, učitelj I. m. š. Namestnika: G. Raktelj Frančišek, voditelj II. m. š. in Bahovec Frančišek, učitelj II. m. š.

Nadalje se sklene, da društvo „Popotniku“ redno dopisuje. Poročevalcem se izvoli tajnik Furlan.

G. predsednik želi kot urednik „Tovariša“, da bi mu, „Zveza“ važnejše sklepe naravnost pošljala.

Na predlog g. Tomšiča pristopi društvo kot ud k „Hrvatskemu pedagogičskemu društvu“.

Knjižničar g. Kokalj, opomni, da mu še vedno knjig manjka, in da je v knjižnici nekaj nepopolnih knjig, nekaj letnikov itd. kar je brez vse vrednosti. To naj bi se kot nerablljivo odstranilo in če je mogoče prodalo. J. F.

*) G. predavatelj, kateri nam je v tej stroki znan kot praktičen učitelj, ustregel nam bi, ako bi v našem listu priobčil zanimivo svojo razpravo. —

trpi ugled učiteljskega stanú. Le nekoliko preostira zdela se je nam v deveti deželi ta kazen. Pravim: nam; ker nas je bilo več v družbi, ko smo se o tem pogovarjali. Jaz poznam g. Seljana in g. Tržana in vem, da nista imela namena črniti s tem ugleda svojega stanú, ampak besedila sta se samo za kruh; to je bil boj za obstanek. In kdo bi njima to tako zelo zameril! Tak boj je sleharnemu človeku prirojen, zakaj bi neki učitelj izjemo delal v tem! Ta „prah“, kojega sta s tem bojem prouzročila, ni napravil tako temne sence na učiteljstvo Vaše dežele, kakor Vi mislite in mi devetodeželani sodimo gg. Seljana in Tržana tudi mileje, kakor pa g. kolega iz nove Avstrije. Kolikor jaz g. kolego Tržana poznam, bi mu niti v sanjah ne prišlo v glavo tak boj pričeti; on je le branil sebe in sovrstnike, sicer bi utegnil kdo misliti: qui tacet, consentire videtur. G. Seljan pa tudi vé, da se je nekoliko prenaglil, ker je vzdignil ta prehodni piš, tembolj ker se je zadeval ob zaslužne može višje šolske oblasti Vaše dežele; no — in če

mu je žal in ni imel slabega namena — bodite usmiljeni tudi ž njim. Saj veste, gospod urednik, da „kosti“, na kojih je kaj obrati, so redke prikazni v učiteljskem stanú. Če Vam je šel torej ta „prah“ v oči, z jednim potegljajem z roko črez oči si ga lahko zbršete in videli bodeite zopet dobro, da gg. Seljan in Tržan „e tutti quanti“ niso tako zelo nevarni uspešni izvršitvi programa slovenskega učiteljstva. Tako mnenjé o njih imamo mi v deveti deželi. Prosim pa, g. urednik, nikarte mi zameriti, da se drznem Vam to povedati; saj sem zgoraj omenil, da ima moj dopis najboljši namen. Prosim torej, milost ž njim! Če ne boste prestrogi, Vam bode še kaj poročal Vaš stari sotrudnik iz devete dežele. Z Bogom, pozdravljeni, gospod urednik!*)

*)Vaši želji smo ustregli in priobčili dopis skoro doslovno ter se nadejamo, da tudi Vi ustrete naši želji in kmalu zopet kaj poročate iz devete dežele. Dostavimo naj le jedno opazko. Prah, ki ga je vzdignil znan „piš“, sicer ni tolik, da bi se ne mogel prenesti, da bi bil le piš kaj kovčič, a naše mnenje je bilo: temu zvoniti, ko je že pobila — toča.

Ured

Naši dopisi.

Iz kočevskega okraja. (Slovensko šolstvo.)

Lepo se razvija šolstvo v našem okraju, sedaj ima 58 učnih mest ter ga v tem oziru prekosil le postojnski s 60 učnimi mesti. Razmerje med nemškimi in slovenskimi šolami je sledeče: 13 slovenskih s 26 razredi, 19 nemških z 31 razredi in nemško-slovenska jednorazrednica v Dragi. Utravistična jednorazrednica v Nemški Loki se bo izpremenila v nemško, slovenski otroci se bodo pa vsolali v novo jednorazrednico v Čepļjah (Črnomejski okraj). V Lienfeldu se bo ustanovila nemška dvorazrednica.

Lepo se razvija naše šolstvo, rekel sem, toda le nemško, slovensko je vedno na isti stopinji. Po razmeri prebivalstva bi človek pričakoval, da je večina šol slovenskih, a je baš narobe. Kje je iskati vzroka, da je $\frac{1}{4}$ (dobra!) slovenskih otrok našega okraja brez vsakega pouka? Recimo kar naravnost: brezbriznost, da! celo sovraštvo — v nekaterih krajih — do šole je vzrok tej žalostni prikazni.

Naloga našega prihodnjega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika je, da se poprime z vso resnostjo dela za odpravo tega kričečega nedostatka!

Jednorazrednice na Banji Loki, pri Fari in v Osilnici se morajo razširiti v dvorazrednice ter še jedna jednorazrednica ustanoviti v osilniški občini. Prej ko je mogoče se mora skrbeti za novo šolsko poslopje pri Fari, ki je sramota za 19. vek.

Razven trirazrednice v Dobrepoljah razširijo naj se še trirazrednice v Velikih Laščah in Sodršici v štirirazrednice. Potrebna je tudi jednorazrednica v Lužarjih. Jednorazrednic pri sv. Gregorji in na Robu ne kaže razširiti v dvorazrednici, nego preskrbeti se mora za nekatere kraje ekskurendni pouk. Tudi za Ilovo Goro in Hočevje, ki sta vsolani v Dobrepolje, preskrbeti bo treba ekskurendnega pouka. Ker je prenapoljenim jednorazrednicam težko opravljati tak pouk, dobro bi bilo, da se ustanovi v velikolaškem sodnem okraju mesto potovalnega učitelja

Jedna četrtnina slovenskih otrok ne sme biti brez vsacega pouka, nekaj se mora storiti! Tudi z zamudami se bo moralo bolj strogo ravnati, ker za zanikarnost ni družega mazila, nego kazen.

Že od dné 15. malega srpana preteklega leta smo brez nadzornika ter željno pričakujemo njega imenovanja. Upamo, da bo mož na pravem mestu. Bog daj!

Vaš „pesemist“, g. urednik, mi je v 4. številki t. l. nekoliko pokadil, kar pa moram odkloniti, ker se nam je voz preobrnil. O učiteljskem društvu v našem okraju ne bo — če se sedanje žalostne razmere ne spremenijo — tako kmalo slišati.

Nesloga povsod. Toda mimo

J. Z.

trpi ugled učiteljskega stanú. Le nekoliko preostira zdela se je nam v deveti deželi ta kazen. Pravim: nam; ker nas je bilo več v družbi, ko smo se o tem pogovarjali. Jaz poznam g. Seljana in g. Tržana in vem, da nista imela namena črniti s tem ugleda svojega stanú, ampak besedila sta se samo za kruh; to je bil boj za obstanek. In kdo bi njima to tako zelo zameril! Tak boj je sleharnemu človeku prirojen, zakaj bi neki učitelj izjemo delal v tem! Ta „prah“, kojega sta s tem bojem prouzročila, ni napravil tako temne sence na učiteljstvo Vaše dežele, kakor Vi mislite in mi devetodeželani sodimo gg. Seljana in Tržana tudi mileje, kakor pa g. kolega iz nove Avstrije. Kolikor jaz g. kolego Tržana poznam, bi mu niti v sanjah ne prišlo v glavo tak boj pričeti; on je le branil sebe in sovrstnike, sicer bi utegnil kdo misliti: qui tacet, consentire videtur. G. Seljan pa tudi vé, da se je nekoliko prenaglil, ker je vzdignil ta prehodni piš, tembolj ker se je zadeval ob zaslužne može višje šolske oblasti Vaše dežele; no — in če

mu je žal in ni imel slabega namena — bodite usmiljeni tudi z njim. Saj veste, gospod urednik, da „kosti“, na kojih je kaj obrati, so redke prikazni v učiteljskem stanú. Če Vam je šel torej ta „prah“ v oči, z jednim potegljajem z roko črez oči si ga lahko zbršete in videli bodeite zopet dobro, da gg. Seljan in Tržan „e tutti quanti“ niso tako zelo nevarni uspešni izvršitvi programa slovenskega učiteljstva. Tako mnenjé o njih imamo mi v deveti deželi. Prosim pa, g. urednik, nikarte mi zameriti, da se drznem Vam to povedati; saj sem zgoraj omenil, da ima moj dopis najboljši namen. Prosim torej, milost z njim! Če ne boste prestrogi, Vam bode še kaj poročal Vaš stari sotrudnik iz devete dežele. Z Bogom, pozdravljeni, gospod urednik!*)

*) Vaši želji smo ustregli in priobčili dopis skoro doslovno ter se nadejamo, da tudi Vi ustrete naši želji in kmalu zopet kaj poročate iz devete dežele. Dostavimo naj le jedno opazko. Prah, ki ga je vzdignil znan „piš“, sicer ni tolik, da bi se ne mogel prenesti, da bi bil le piš kaj kovčič, a naše mnenje je bilo: temu zvoniti, ko je že pobila — toča.

Ured

Naši dopisi.

Iz kočevskega okraja. (Slovensko šolstvo.)

Lepo se razvija šolstvo v našem okraji, sedaj ima 58 učnih mest ter ga v tem oziru prekosí le postojnski s 60 učnimi mesti. Razmerje med nemškimi in slovenskimi šolami je sledeče: 13 slovenskih s 26 razredi, 19 nemških z 31 razredi in nemško-slovenska jednorazrednica v Dragi. Utravistična jednorazrednica v Nemški Loki se bo izpremenila v nemško, slovenski otroci se bodo pa vsolali v novo jednorazrednico v Čepljah (Črnomejski okraj). V Lienfeldu se bo ustanovila nemška dvorazrednica.

Lepo se razvija naše šolstvo, rekel sem, toda le nemško, slovensko je vedno na isti stopinji. Po razmeri prebivalstva bi človek pričakoval, da je večina šol slovenskih, a je baš narobe. Kje je iskati vzroka, da je $\frac{1}{4}$ (dobra!) slovenskih otrok našega okraja brez vsakega pouka? Recimo kar naravnost: brezbriznost, da! celo sovraštvo — v nekaterih krajih — do šole je vzrok tej žalostni prikazni.

Naloga našega prihodnjega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika je, da se poprime z vso resnostjo dela za odpravo tega kričečega nedostatka!

Jednorazrednice na Banji Loki, pri Fari in v Osilnici se morajo razširiti v dvorazrednice ter še jedna jednorazrednica ustanoviti v osilniški občini. Prej ko je mogoče se mora skrbeti za novo šolsko poslopje pri Fari, ki je sramota za 19. vek.

Razven trirazrednice v Dobrepoljah razširijo naj se še trirazrednice v Velikih Laščah in Sodršici v štirirazrednice. Potrebna je tudi jednorazrednica v Lužarjih. Jednorazrednic pri sv. Gregorji in na Robu ne kaže razširiti v dvorazrednici, nego preskrbeti se mora za nekatere kraje ekskurendni pouk. Tudi za Ilovo Goro in Hočevje, ki sta vsolani v Dobrepolje, preskrbeti bo treba ekskurendnega pouka. Ker je prenapoljenim jednorazrednicam težko opravljati tak pouk, dobro bi bilo, da se ustanovi v velikolaškem sodnem okraji mesto potovalnega učitelja

Jedna četrtnina slovenskih otrok ne sme biti brez vsacega pouka, nekaj se mora storiti! Tudi z zamudami se bo moralo bolj strogo ravnati, ker za zanikarnost ni družega mazila, nego kazen.

Že od dné 15. malega srpana preteklega leta smo brez nadzornika ter željno pričakujemo njega imenovanja. Upamo, da bo mož na pravem mestu. Bog daj!

Vaš „pesemist“, g. urednik, mi je v 4. številki t. l. nekoliko pokadil, kar pa moram odkloniti, ker se nam je voz preobrnil. O učiteljskem društvu v našem okraji ne bo — če se sedanje žalostne razmere ne spremenijo — tako kmalo slišati.

Nesloga povsod. Toda mimo

J. Z.

Vestnik.

„Glasbena Matica v Ljubljani“. Zaznamek vseh muzikalij, katere je izdala „Glasb. Matica v Ljubljani“.

XII. zvezek. Partitura. Nedved Anton. Štirji slovenski napevi za moški zbor poklonjeni pevskega zboru ljubljanske čitalnice: 1. „Zvezna“. Bratje, v kolo se vstopimo. Moški zbor. 1. „V ljubem si ostala kraji“. Moški zbor. 3. „Pod oknom“. Luna sije, kladvo bije. Moški zbor in tenor-solo. 4. „Slovo“. Draga Minka bodi zdrava. Čveterospev. (Razprodano.) **XIII. zvezek.** Partitura. Foerster Anton. Osem napevov za moške glasove: 1. „Pjevajmo“. Milina pjesme naše razblahuje nam grud. Moški zbor. 2. „Pobratimija“. Naj čuje zemlja in nebo. Moški zbor. 3. „Bohinjska“. Čudapolna kranjska zemlja. Moški zbor. 4. „Zdravica“. Kozarec v roke, veselje v srce. Moški zbor. 5. „Napitnica“. Kak vincec danes se sveti. Moški zbor. 6. „Nočni pozdrav“. Mjesec, zvezde sijaju jasno. Čveterospev. 7. „Njoj“. Ko ruža si Ti divna. Čveterospev. 8. „Sokolska“. Podajmo si roke, Sokoli! Moški zbor. (Cena 60 kr.) **XIV. zvezek.** Partitura. Nedved Anton. „Slovo“. Oh nocoj še. Moški zbor s tenor-solo. (Cena 30 kr.) **XV. zvezek.** Partitura. Foerster Anton. „Njega ni“. Rože je na vrtu plela. Čveterospev. (Cena 40 kr.) **XVI. zvezek.** Partitura. 1. Volarič Hrabroslav. „Slovenski svet ti si krasan“. Moški zbor. 2. Eisenhut Gjuro. „Ti“ moja dušo, ti mi slast. Čveterospev. 3. Dr. Ipavc B. „Planinska roža“. Stoji v planini vas. Moški zbor s tenor-solo. 4. Fajgelj Danilo. „Pobratimija“. Glasno v širnem krogu. Moški zbor. 5. Eisenhut Gjuro. „Uspavanka“. Sladka dušo, danak minu. Čveterospev. 6. Fajgelj Danilo. „Opomin k petju“. Bratje zapojmo veselo. Moški zbor. 7. Razinger Anton. „Za gore solnce mi zabaja“. Moški zbor s bariton-solo. 8. Fajgelj Danilo. „Molitev za slovanski rod“. Moški zbor. 9. Jahoda Konsta. „Dievče, čo že to naš? (Slovaška narodna.) Čveterospev. 10. Mašek Kamilo. „Kaj bi mi srce ogrelo“. Želim imeti si moči. Moški zbor ali čveterospev. (Cena 80 kr.) **XX. zvezek.** Partitura. Nedved Anton: 1. „Pevčeva molitev“. Moški zbor. 2. „Ljubezen in pomlad“. Moški zbor. 3. „Lahkonoč“. Moški zbor. 4. „Planinsko dekle“. Moški zbor. 5. „Popotna pesem“. Moški zbor. 6. „Pri poroki“. Moški zbor. Cena 50 kr.

B. Mešani zbori. **VI. zvezek.** Partitura. Dr. B. Ipavc. „Zvončki ubrani“. 1. „Roža“. Sred' vasi so lipe tri. 2. „Na hribih“. Rad hodim na hribe. 3. „Tak si lepa“. Tak' si lepa, kakor zora. 4. „Želja“. Le enkrat še. 5. „Zakaj me več ne ljubiš“. Vse misli, ki v prsih. 6. „O polnoči“. O polnoči moj duh bedi. 7. „Narodna“. V dolinici studenček. 8. „Na tujem“. Na strmo višavo, na goro jaz grem. 9. „Čuj! ojstra burja“. Čuj! ojstra burja po polji brije. 10. „Vse že rožice so v cvetu“. 11. „Občutki“. Ko zagledam jasne vas gore. (Razprodano.) **XVII. zvezek.** Partitura. Nedved Anton: 1. „Oblakom“. Oj oblaki kam hitite. 2. „Na goro“. Na goro na strme vrhe. 3. „Nazaj v planinski raj“. Pod trto bivam zdaj. (Cena 50 kr.) **XVIII. zvezek.** Partitura. Foerster Anton: 1. „Ah ni li zemljica krasna“. 2. „Domovina“. Beseda sladka domovina. 3. „Naše gore“. Mogočno se dvigajo naše gore. (Cena 50 kr.) **XIX. zvezek.** Partitura. P. Hugolin Sattner: 1. „Nazaj v planinski raj“. Pod trto bivam zdaj. 2. „Po zimi iz šole“. Vse belo, dol je bel in breg. 3. „Studenčku“. Studenček pod skalo. 4. „Majniku v pozdrav“. Pozdravljam te, cveteči maj. 5. „Detetu“. Dete sladko spavaj. 6. „Opomin k petju“. V petji oglasimo. 7. „Na planine“. Gori na planine. (Cena 50 kr.)

Razumnost (Auffassungsgabe) pri moških in pri ženskah. V nekem angleškem listu obravnava G. J. Romanes razloček duševnih zmognostij med ljudmi moškega in ženskega spola. Romanes naglašča, da je moška razsodnost (Urtheilskraft) povprečno večja kakor ženska, a v razumnosti (Auffassungsgabe) žena moža preseza. Houdin je poznal žene, ki so si čudovito dobro zapomnile zunanost v vozu urno mimo vozečih se oseb. Povedale so lahko nele iz kakega blaga je obleka izdelana, ampak tudi, so li čipke z roko ali s strojem narejene. Romanes posadil je več omikanih oseb obojega spola za mizo. Poredoma morala je vsaka 20 vrtic v 10 sekundah prebrati, potem jim je vzel knjigo in vsaka je morala napisati, kar si je zapomnila. Ženske so zmagale, kajti one niso le hitreje brale, ampak o prebranem tudi bolje poročale. Neka soproga je štirikrat hitreje brala, kot njen soprog. V tolažbo mož pristavljamo, da je veliko odličnih mož prav počasi bralo. Sch. & H.

Razstava dr. Holuba na Dunaji. Pokroviteljstvo te razstave je prevzel nadvojvoda Francišek Ferdinand d' Este. Razstavo bodo otvorili koncem meseca malega travna t. l. Stroški so preračunjeni na 125.000 gld., a nabralo se je šele 83.400 gld. Po razstavi bodo razdelil dr. Holub svoje zbirke šolam in muzejem.

Društvo v varstvo majhnih ptic. G. Mourgues, šolski nadzornik v Lodève, domislil si je, naj se med učenci posameznih šol otvori društva, katere imajo namen, v gospodarstvenem interesu varovati male koristne ptice in tudi druge koristne živali tako n. pr. kuščarje, kornjače, krastače, slepce, krte itd. Društveni predsednik bi bil učitelj, častni predsednik občinski načelnik, tajnik jeden izmed učencev; odborniki, katerih pride 1 ali 2 na 20 članov, so šolski učenci. Pravi člani plačujejo 5 centimov (2 kr.) društvenine na mesec. Podporni člani podpirajo društvo z darovi. Odbor se shaja vsak prvi četrtek v meseci. Vsako četrtlejše pa poroča društvu o svojem delovanju in sicer prvo nedeljo v mesecih prosinca, mali traven, mali srpan in vinotok. V prvi polovici vinotoka ima društvo občni zbor. Nove člane sprejema samo odbor. Ako je člani dokazano, da se je pregrešil proti društvenim obvezam, izključi se iz društva za 3—6 mesecev. Nepoboljšljivi se ne sprejemajo. Osebe, ki niso šolski učenci ter razdirajo gnezda, ubijajo ptice in druge koristne živali, naznanjajo se občinskemu uradu in stavijo pod policijsko nadzorstvo. Društvenina se uporablja za dopisovanje s centralo v Lodève, za nakupovanje knjig in nagrad onim članom, ki so bili najmarljivejši. Svojo marljivost dokazujejo s tem, da slučajno najdena gnezda naznanjajo odboru, kateri potem nanje pazi; da stavijo pticam hišice, jim po zimi potrešajo živeža itd. Predsednik „centrale“ v Lodève je sous-préfet (podžupan), podpredsednika sta Lodèveški načelnik in šolski nadzornik, tajnik je ravnatelj ljudske šole, odborniki so okrajni zastopniki stanujoči v Lodèveu. Centralavdaja svete, odgovarja vprašanjem; nji se predlagajo vsa izvestja pojedinih društev; ona daje kovati svetinje v nagrado onim članom, ki so bili posebno pridni itd.

Vzgojna in gospodarstvena vrednost takega društva je velika. Ali bi se ne dalo kaj jednakega tudi po naših mestih, trgih in vaseh uvesti? „Nap.“

Časopisje. Na zemlji izhaja primeroma 43.000 listov. Zjedinjene države v severni Ameriki imajo jih 17.000, Angleško 6000, Nemčija 5500, Francija 5000, Italija 1400, Avstrija 1200, Rusija 800, Holandija in Belgija po 300, Japonsko pa 2000.

Iz Horjula. Rad bi si kupil Vavkrove napeve, da bi jih imel po dvoje, kar večkrat prav pride. Pri trgovcih in pri izdavalatelju jih ni več dobiti. Samo L. zvezek imam kot duplikat; manjka mi šest zvezkov. Ako ima morda kdo izmed gosp. kolegov to blago na razpolago ter ga nič ne rabi, prošeni je, naj mi izvoli naznaniti število zvezkov in ceno.

Janez Pokorn, učitelj.

Smešnica. Po novem letu. Gospod učitelj vpraša dečka: „Rudolf, koliko ur ima dan?“ Rudolf odgovori: „Petindvajset“. Gospod učitelj začudeno reče: „Od koga si to slišal?“ Rudolf: „Gospod učitelj ste sami pred kratkim rekli, da je zdaj dan že za jedno uro daljši“.

Zahvala. Slavna „kmetijska posojilnica na Vrhniki“ je blagoizvolila tukajšnji šoli podariti znesek 10 gl. v podporo. Za ta velikodušni dar se podpisani slavno-isti najprisrčneje zahvaljuje.

V Polhovem Gradcu dne 8. sušca 1891.

Ivan Bajec, š. vodja.

Zahvala. Slavno podporno društvo „Narodna šola“ v Ljubljani je blagoizvolila podariti tukajšnji šolski mladini obilo šolskega blaga. Podpisano šolsko voditeljstvo šteje si v dolžnost, da v imeni šolske mladosti izreka tem potem najtoplejšo zahvalo. Bog povrni!

Voditeljstvo šole za silo v Velikem Trnu pri sv. Duhu dne 22. svečana 1891.

Josip Osana, pom. učitelj.

Zahvala. Preseljuje se na Kranjsko kličem prijateljem in znancem svojim srčni: „Z Bogom!“ Ob jednom tem potem zahvaljujem vse one, ki so mi čestitali k mojemu imenovanju.

V Avberu dne 10. sušca 1891.

Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cerknici.

Zahvala. Prekoristno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo poslati za ubogo šolsko mladino tukajšnje šole mnogo raznega šolskega blaga. Za ta blagi, dobrodošli dar se v imeni uboge mladine podpisani najtopleje zahvaljuje.

Vodstvo dvorazrednice v Starem Trgu pri Poljanah dne 22. svečana 1891.

Kristij Engelman, nadučitelj.

Zahvala. — Slavna „Narodna šola“ je oskrbela tukajšnji ljudski šoli za malo vsoto jako lepih učil po zelo nižani ceni. Tej pošiljati pa je še brezplačno pridejala obilo šolskega blaga za uboge učence. Prijetna dolžnost mi je za vse to v imeni šole in uboge mladine slavni družbi in nje vodstvu izreči najprisrčnejšo zahvalo z iskreno željo, da bi ji v nje blagotvorno in največje hvale vredno delovanje dohajalo tudi obilo prepotrebni gnetnih podpor!

Vodstvo šole v Dolskem dne 18. svečana 1891.

Anton Vrančič, učitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 116

o. š. sv. Na trirazrednici v Višnji Gori je stalno popolniti tretje učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem semkaj vložijo dne 30. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji
dne 10. sušca 1891.

učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda in z jedno sobo za stanovanje.

Obrok za prošnje do dne 30. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet
v Kranji dne 1. sušca 1891.

Št. 111.

o. š. sv. Na štirirazrednici v Št. Vidu nad Ljubljano je stalno ali tudi začasno popolniti drugo učno mesto z dohodki III. plačilnega razreda, eventualno tudi tretje ali četrto učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Obrok za prošnje do konca meseca sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet

Ljubljanska okolica dne 6. sušca 1891.

Št. 153.

o. š. sv. Na dvorazrednici v Št. Juriji pri Kranji je takoj stalno ali začasno popolniti drugo

Listnica uredništva.

G. J. N. na D.: Svoje misli ste dobro razvili v poslani razpravi, vender bi bila taka razvrstitev preveč po „šabloni“ ukrojena in bi se ne ozirala niti na krajevne razmere, niti na število otrok, kar je pa vsakakor treba. Ob priliki bomo kaj porabili. Hvala! Oglasite se še! Daljšo razpravo o novi razvrstitvi učiteljskih služeb prinesemo v prihodnj. številki. — G. optimist: Danes smo dali pesimistu besedo, ker se je prej oglasil. Prihodnjic govorite vi. — Gspč. J.: Lepa hvala za Vaše zanimanje za stvar, vender razprave ne moremo priobčiti, ker ne maramo, da bi se vsled tega na

stvar jedno ali drugo stran pretiravala. — G. A. Jiráček v kr. Vinogradih: Zopet Vas moramo zahvaliti za Vaše živo zanimanje in za Vašo požrtvovalnost. Na kar ste nas v pismu opozorili, smo storili. G. prof. Nedvéd je bil prav vesel izročeni mu pevskih knjig. Samo jedno željo je še izrazil, katero vam v njegovem imeni naznanjamo. Med poslanimi pesemskimi knjigami mi nobene knjižice o teoriji, katero se da ljudsko-šolskemu otroku kot učna knjiga v roke. Ako se dobi kaka taka češka pesemska knjižica, bi g. profesorju prav ustregli, da mu jo prekrbite. S kolegalnim pozdravom!

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celj polj velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gl. na leto, za 1 gl. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Iz Horjula. Rad bi si kupil Vavkrove napeve, da bi jih imel po dvoje, kar večkrat prav pride. Pri trgovcih in pri izdavalatelju jih ni več dobiti. Samo L. zvezek imam kot duplikat; manjka mi šest zvezkov. Ako ima morda kdo izmed gosp. kolegov to blago na razpolago ter ga nič ne rabi, prošnje je, naj mi izvoli naznaniti število zvezkov in ceno.

Janez Pokorn, učitelj.

Smešnica. Po novem letu. Gospod učitelj vpraša dečka: „Rudolf, koliko ur ima dan?“ Rudolf odgovori: „Petindvajset“. Gospod učitelj začudeno reče: „Od koga si to slišal?“ Rudolf: „Gospod učitelj ste sami pred kratkim rekli, da je zdaj dan že za jedno uro daljši“.

Zahvala. Slavna „kmetijska posojilnica na Vrhniki“ je blagoizvolila tukajšnji šoli podariti znesek 10 gld. v podporo. Za ta velikodušni dar se podpisani slavno-isti najprisrčneje zahvaljuje.

V Polhovem Gradcu dne 8. sušca 1891.

Ivan Bajec, š. vodja.

Zahvala. Slavno podporno društvo „Narodna šola“ v Ljubljani je blagoizvolila podariti tukajšnji šolski mladini obilo šolskega blaga. Podpisano šolsko voditeljstvo šteje si v dolžnost, da v imeni šolske mladosti izreka tem potem najtoplejšo zahvalo. Bog povrni!

Voditeljstvo šole za silo v Velikem Trnu pri sv. Duhu dne 22. svečana 1891.

Josip Osana, pom. učitelj.

Zahvala. Preseljuje se na Kranjsko kličem prijateljem in znancem svojim srčni: „Z Bogom!“ Ob jednom tem potem zahvaljujem vse one, ki so mi čestitali k mojemu imenovanju.

V Avberu dne 10. sušca 1891.

Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cerknici.

Zahvala. Prekoristno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo poslati za ubogo šolsko mladino tukajšnje šole mnogo raznega šolskega blaga. Za ta blagi, dobrodošli dar se v imeni uboge mladine podpisani najtopleje zahvaljuje.

Vodstvo dvorazrednice v Starem Trgu pri Poljanah dne 22. svečana 1891.

Kristij Engelman, nadučitelj.

Zahvala. — Slavna „Narodna šola“ je oskrbela tukajšnji ljudski šoli za malo vsoto jako lepih učil po zelo nižani ceni. Tej pošiljati pa je še brezplačno pridejala obilo šolskega blaga za uboge učence. Prijetna dolžnost mi je za vse to v imeni šole in uboge mladine slavni družbi in nje vodstvu izreči najprisrčnejšo zahvalo z iskreno željo, da bi ji v nje blagotvorno in največje hvale vredno delovanje dohajalo tudi obilo prepotrebniš gmetnih podpor!

Vodstvo šole v Dolskem dne 18. svečana 1891.

Anton Vrančič, učitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 116

o. š. sv. Na trirazrednici v Višnji Gori je stalno popolniti tretje učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potem semkaj vložijo dne 30. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Litiji
dne 10. sušca 1891.

učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda in z jedno sobo za stanovanje.

Obrok za prošnje do dne 30. sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet
v Kranji dne 1. sušca 1891.

Št. 111.

o. š. sv. Na štirirazrednici v Št. Vidu nad Ljubljano je stalno ali tudi začasno popolniti drugo učno mesto z dohodki III. plačilnega razreda, eventualno tudi tretje ali četrto učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Obrok za prošnje do konca meseca sušca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet

Ljubljanska okolica dne 6. sušca 1891.

Št. 153.

o. š. sv. Na dvorazrednici v Št. Juriji pri Kranji je takoj stalno ali začasno popolniti drugo

Listnica uredništva.

G. J. N. na D.: Svoje misli ste dobro razvili v poslani razpravi, vender bi bila taka razvrstitev preveč po „šabloni“ ukrojena in bi se ne ozirala niti na krajevne razmere, niti na število otrok, kar je pa vsakakor treba. Ob priliki bomo kaj porabili. Hvala! Oglasite se še! Daljšo razpravo o novi razvrstitvi učiteljskih služeb prinesemo v prihodnj. številki. — G. optimist: Danes smo dali pesimistu besedo, ker se je prej oglasil. Prihodnjic govorite Vi. — Gspč. J.: Lepa hvala za Vaše zanimanje za stvar, vender razprave ne moremo priobčiti, ker ne maramo, da bi se vsled tega na

stvar jedno ali drugo stran pretiravala. — G. A. Jiráček v kr. Vinogradih: Zopet Vas moramo zahvaliti za Vaše živo zanimanje in za Vašo požrtvovalnost. Na kar ste nas v pismu opozorili, smo storili. G. prof. Nedvéd je bil prav vesel izročeni mu pevskih knjig. Samo jedno željo je še izrazil, katero vam v njegovem imeni naznanjamo. Med poslanimi pesemskimi knjigami mi nobene knjižice o teoriji, katero se da ljudsko-šolskemu otroku kot učna knjiga v roke. Ako se dobi kaka taka češka pesemska knjižica, bi g. profesorju prav ustregli, da mu jo prekrbite. S kolegijsalnim pozdravom!

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celj polj velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.